Frostviken-Hotagens sameförening

EN HUNDRAÅRIG TIDSRESA

Möte med lappfogde Abraham Staaf i Ankarede 1915.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Frostviken-Hotagens sameförening

– EN HUNDRAÅRIG TIDSRESA

UTGIVARE Frostviken-Hotagens sameförening
ARBETSGRUPP Aanna Johansson Larsson,
Mikael Jonasson, Sanna-Lisa Streuka, Ulrica Parnedal
ÖVERSÄTTNING Karin Rensberg Ripa
REDAKTÖR Ewa Ljungdahl
FOTO Privat, där ej annat anges
GRAFISK FORM Gudrun Ros
TRYCK Pipeline Nordic 2019
ISBN 978-91-519-1524-1

FROSTVIKEN-HOTAGENS SAMEFÖRENING

Innehåll

Åvtebaakoeh • 11
Förord • 13
Aalkoe • 15
Inledning • 17
Historik • 19
Sameföreningen • 29
Förvaltningsrådet • 41
Kyrkliga ceremonier • 45
Första sommar-same-SM • 61
Ankarede café • 65
Traditioner och lekar • 67
Musik och dans • 73
Minnesbilder • 79
Barnens Ankarede • 86
Gïelebiesie • 88
Minngiebaakoeh • 91
Slutord • 92
Referenser • 93
BILAGA
Medlemmar i Frostviken-Hotagens sameförening 29 juni 1919

Åvtebaakoeh

Daan jaepien fröstegen-hotagen saemiesiebrien 100-jaepien heevehtimmie jïh dan gaavhtan daam gærjam tjaaleme. Gærjine sïjhtebe dijjide vuesiehtidh maam Fröstegen-Hotagen saemiesiebrie dorjeme dah tjuetiejaepiej histovrijisnie, jïh aaj maahtoem Åangkeren bïjre goh saemien gærhkoesijjie, gusnie gaavnesjidh jïh tjåanghkenidh. Saemien soptsestimmie-aerpie vihkeles vaarjelidh, juktie båetije boelvide daam juekedh jïh jåerhkedh, tjaaleldh baakoejgujmie. Daejrebe ij gujht gærjine maehtieh gaajhkem saarnodh maam daennie jaepieboelhkesne dorjeme, sïjhtebe ånnetje vuesiehtidh.

Heevehtimmiegærjam Fröstegen-Hotagen saemiesiebrie dorjeme jïh beetnehvierhtieh Leeneståvroste Jïemhtesne åådtjeme, dåarjojne saemien kultuvrebyjreski tjïrrh.

Gaajhkesidie vaajmoste gijhtebe gïeh meatan orreme Heevehtimmiegærjam buektiehtamme!

Förord

Frostviken-Hotagens sameförening firar 100 år i år och har därför sammanställt en jubileumsbok. I boken vill vi ge er läsare en inblick i Frostviken-Hotagens sameförenings hundraåriga historia, men även kunskap om Ankarede som samisk kyrkplats, mötes- och samlingsplats. Den samiska muntliga traditionen är viktig att fånga upp för att kommande generationer ska få ta del av den, här i skrivna ord. Givetvis kommer boken inte att ge en fullständig bild av allt som har hänt under denna tidsepok, men den kommer att återspegla ett axplock.

Jubileumsboken är producerad av Frostviken-Hotagens sameförening och finansierad av Länsstyrelsen i Jämtlands län genom bidrag gällande samiska kulturmiljöer.

Ett stort varmt och hjärtligt tack till alla som har bidragit till jubileumsboken!

Aalkoe

Dan gåhkese bååstide båetebe mujhtedh dellie saemieh noerhte Jïemhteste Åangkerisnie naan biejjieh jaepesne tjåanghkenamme ektesne årrodh rååresjidh. Åangkere lij jarngesne jïh buerie sijjie gusnie tjåanghkenidh, dah sjïere skaehtievaeriedåehkiej sijjijste jïh gåessie giesege aaj Nöörjese krievvine Åangkeren baaktoe juhtiejin. Voestes gærhketje tseegkesovvi 1785 jïh saemieh gïjrege, tjaktjege gærhkoehïeljine gaavnesjin jïh nimhtie daelie aaj. Gærhkoehïeljine lin ovmessie ierieh, dovne hearreste jïh jeatjah reeremijstie.

Saemide Åangkeren dajve histovrije jïh aerpievuekie. Gïjremæssoen 1919 Fröstegen saemiesiebrie tseegkesovvi, dan tïjjen vuekien jïh politihken mietie. Ulmie lij sosiaalepolitihkeles »buerebe jielemem krïebpesjidh«, mij voestes njoelkedassine tjeelin. Sïejhme ööhpehtimmiem dåarjoejin jïh siebriem buektiehtidh lij jarngesne gosse nænnoestidh jïh digkiedidh guktie barkedh jïh mij gellien aejkien buerie sjïdti. Saemiesiebrie rïjhkedaltesisnie barki saemien gyhtjelasside jïh saemiej åssjalommesidie reeremidie sedtesovvedh. Barkoe geahpani gosse Sveerjen Saemiej Rïjhkesiebrie (SSR) Jåhkåmåhkke:sne 1955 tseegkesovvi, gosse desnie dej gyhtjelassigu-

jmie eelki barkedh. Dellie saemien sïjhth, SSR jïh jeatjah reeremh båatsoe gyhtjelassigujmie eelkin barkedh.

Gosse saemiesiebrie eadtjohkelaakan politihkine båatsoegyhtjelassigujmie barkeme jïh dïhte geahpani dellie saemiesiebrie uvtemes barkeme saemien kultuvrem, gïelem jïh vuekide daennie dajvesne båetije boelvide vaarjelidh.

Gærhkoehïeljine Åangkerisnie provhkin pruvredh, maanide laavkodh jïh åemide juvledh seamma goh åvtesne. Jalhts jeene jeatjhlaakan sjïdteme gærhkoe læjhkan vihkeles Åangkerisnie orreme. Åangkere joekoen vihkeles, desnie ektesne årrodh jïh slïektine, voelpine ektine gaavnesjidh jïh jeatjah guessiejgujmie åahpenidh. Saemiesiebrie daelie goh åvtesne bearjadahki, laavadahki iehkedi provhkoe daanhtsoem öörnedh, dennie Plaaveren Folkets hus. Dahkoe guessieh båetieh abpe Saepmeste sijhtieh jovnesåhkoem heevehtidh, jïh aejlegen dellie gaahtjedh åadtjestidh.

Åangkere sijjie jeene gieries mojhtesigujmie!

Inledning

Så långt det kan minnas och spåras har samerna i norra Jämtland samlats i Ankarede för samvaro och rådslag under några dagar varje år. Ankarede var en strategisk och naturligt vald plats om man utgår från de olika skattefjällsgruppernas läge. När man sommartid flyttade till Norge med renarna, så passerade man Ankarede. Det första kapellet uppfördes 1785 och samerna mötte upp under vår och höst till kyrkhelger som sedan alltmer blev en tradition. Under kyrkhelgerna hölls olika förrättningar av både präst och andra myndigheter.

För samerna i området har Ankarede en historisk och traditionell bakgrund. Under vårmässan 1919 bildades Frostvikens sameförening, som var starkt påverkad av tidens föreningsbildningar och folkrörelser. Målsättningen var socialpolitiskt »ernående av bättre levnadsvillkor«, som framkom i de första stadgarna. Man understödde allmän folkbildning och föreningsbildningen blev ett forum med kollektiva beslut och diskussioner som verkställdes, ofta med positiva resultat. Sameföreningen jobbade med aktiviteter på riksdagsnivå, som språkrör för samiska intressen och med att samordna opinionsyttringar från samerna och vidare-

befordra dem till myndigheterna. Detta arbete avtog då Svenska Samernas Riksförbund (SSR), som bildades år 1950 i Jokkmokk, övertog många av dessa sysslor. Rennäringsfrågorna övertogs allteftersom av samebyarna, SSR och andra myndigheter. Då rollen som en politiskt drivande sameförening inom rennäringsfrågor avtog, har föreningen därefter fortsatt sitt arbete främst med att bevara den samiska kulturen, språket och traditionerna i området för kommande generationer.

Vid kyrkhelgerna i Ankarede hålls bröllop, barndop och begravningar, nu som förr. Trots att mycket har förändrats under tidens gång spelar kyrkan fortfarande en betydande roll i Ankarede. Ankarede har stor betydelse gällande samkväm, att mötas och umgås med släkt och vänner, men även för att skapa nya bekantskaper. Sameföreningen anordnar numera sedan länge dans på Folkets hus i Blåsjön både fredag och lördag kväll. Det kommer besökare från hela Saepmie för att delta på midsommarfirande, och på söndagar är det lassokastningstävling.

Ankarede är en plats med många kärleksfulla minnen!

Historik

Ankarede har en lång tradition som samisk mötes- och samlingsplats. Hur lång är det ingen som vet. Platsen ligger strategiskt, här passerade renar och renskötare på väg mellan vinter- och sommarbetesmarkerna längre tillbaka. Fångstgropar intill kyrkstaden visar att platsen var viktig även före tamrenskötselns tid. Både vilda och tama renar har följt vattnet mellan sina olika betesområden.

Thure Åhrén berättar om namnet Ankarede
Jag var guide under berättarveckorna som hölls i Ankarede under tolv år. Ole Henrik Magga deltog en gång och frågade mig om det samiska namnet på Ankarede. Nej, något annat namn än Ankarede vet jag inte om, svarade jag. Sök i ditt eget språk och fundera, så hittar du det nog, sa Ole Henrik. Jag funderade länge och plötsligt slog det mig: njeeruve
– det är en plats där älven svämmar över årligen.
Det är en helig plats för samerna och det finns enorm växtlighet där. Man ser en myr, i slutet av den är det en grubba som möter berghällar vid kyrkan och där har vattnet runnit ut. Det är därför det har bildats

fördjupningar mellan kåtaplatserna. Så tänkte jag Njeeruve och på Ankarälven och det samiska namnet Ångkere som betyder ångkoe (står du på en fjällhöjd så ser du att det är som en gryta – en ångkoe). Där älvarna möttes, Lejarälven och Ankarälven – Ångkerenjeeruve. Presentationen av namnet togs upp på sameföreningens möte, ingen opponerade sig, så det blev rätt även om det är lite slarvigt översatt. Även om det ska vara njeere istället för njeeruve. Det är ju älven som rår om platsen. Än i dag går älgarna och renarna där. Jag har själv sett renhjordar vid sjöstranden vid midsommartid och de ska över älven där.

Enligt samisk muntlig tradition fanns det en begravningsplats i Ankarede långt innan nybyggarna kom till Frostviken i mitten av 1700-talet. I ett sockenprotokoll från 1861 berättas att kyrkans begravningsplats invigdes 1820 och att det samtidigt uppfördes ett bönehus eller mindre kapell. På det nuvarande kapellets lillklocka från 1825 finns en inskription med texten »Grafstället Ankar Ede«. Under slutet av 1800-talet hade det gamla kapellet förfallit och församlingen ansökte om medel att uppföra en ny kyrkobyggnad med tillhörande präststuga. Ansökan beviljades och det nya kapellet, som byggdes på samma plats som det tidigare, invigdes 1896. Marken, som ägdes av bönderna i Stora Blåsjön,

skänktes till kapellet i samband med nybyggnationen. Det upprättades ett gåvobrev där ungefär fyra hektar mark skänktes till kapellet. Brevet från 29 juni 1895 är undertecknat av samtliga markägare.

Såsom gåfva till Ankarede kapell upplåtit dels till begrafningsplats dels och till byggnadsplats för sjelva kapellbyggnaden och bostad åt pastor samt åt de lappar och bofasta inom Socken, som vilja åt sig uppföra bostad för de å Ankarede förekommande gudstjänster [...] Jordafsöndringen upplåtes till fri dispostion för evärderlig tid; och vilja upplåtarne uppdragna åt socknens kyrkoherde eller dennes ställföreträdare samt länsman att nu som framledes tillse såväl ordnandet och reglerandet af byggnadsplatser som ock ordnandet av den växande prydliga skogen. (Nyström 2012: Ankarede – levande kyrkstad)

Stig Åhrén berättar om Ankarede

Längre tillbaka i tiden så flyttade man med renarna genom Ankarede och över älven. Jag vet inte vilka det var som flyttade med renhoparna, så det är långt tillbaka. Jag vet att det finns fångstgropar på andra sidan älven också. Långt tillbaka så fanns det en sed bland saemie att de döda inte skulle grävas ner mer än tre alnar mull, så de skulle kunna höra skällorna och höra miesie låta.

Kapellet uppfördes under åren 1895–96 efter ritningar av arkitekt Theodor Holmgren. Exteriört har kapellet en enkel utformning, vitmålat med omväxlande liggande och stående panel. Kapellet har spåntak och grunden består av kallmurad skiffer. Mellan åren 1953 och -54 genomfördes en omfattande renovering och kapellet försågs med värme, elström och orgel. Inredningen har samisk prägel, bland annat är altarringen klädd med renskinn som samebyarna i Frostviken har skänkt. Kollekthåvarna är tillverkade av slöjdaren Arthur Jillker som var den förste samiska kyrkvärden i Ankarede. Runt kapellet finns en begravningsplats som fortfarande används både av samer och befolkningen i Stora Blåsjön. (Nyström 2012: Ankarede – levande kyrkstad)

I samband med laga skiftet för Stora Blåsjön 1902–03 upprättades en karta över kyrkstaden. I princip är dagens bebyggelse placerad på samma vis som då. På det samiska området fanns tre härbren och nio kåtor, de tre härbrena står fortfarande kvar. En skillnad mot i dag är att de många båthus som tidigare låg vid stranden numera är borta. Fram till 1931, när landsvägen kom, låg Ankarede i väglöst land och de flesta använde båt för att ta sig dit. (Nyström 2012: Ankarede – levande kyrkstad.

Kyrkstaden består av två delar. Närmast kapellet ligger ett tiotal kyrkstugor medan den samiska platsen ligger lite längre bort. Ett mindre skogsparti skiljer de båda platserna åt. De flesta kyrkstugorna ägs av befolkningen i Stora Blåsjön, men även länsstyrelsen och Frostvikens församling har stugor. Den samiska bebyggelsen består av ett trettiotal kyrkkåtor och några härbren. Kåtorna har bågstångskonstruktion och är täckta med näver och kluvna granstammar. Frostviken-Hotagens sameförening har haft sin föreningslokal här sedan 1927.

Längre tillbaka firades kyrkhelg två gånger om året i samband med att renarna flyttade mellan sina olika årstidsland, dels vid midsommartid och dels i slutet av september vid Mikaelihelgen. I anslutning till mässan förrättades dop, vigslar och begravningar. Förutom prästen fanns även länsman och doktorn på plats, från slutet av 1800-talet också lappfogden.

Ankarede och »lappmässan« har varit ett populärt besöksmål för turister ända sedan början av 1900-talet. I samband med att vägen tillkom 1931 ökade antalet långväga besökare. Sovplats fanns att hyra både i präststugan och landsfiskalstugan. Mat och kaffe serverades i en annan stuga.

Kapellet i Ankarede.

Kyrkkåtor i Ankarede.

I dag fungerar Ankarede som mötesplats framförallt under midsommarhelgen. Liksom förr är att mötas det viktigaste; sin familj, sina släktingar, gamla vänner och nya bekantskaper.

Ankarede är den enda bevarade kyrkstaden i Jämtlands län. Ursprungligen fanns det nio kyrkstäder i länet. Kyrkstaden är riksintressemiljö för kulturmiljövården och den enda samiska kulturmiljö i Jämtlands län som har områdesbestämmelser som reglerar bebyggelsen enligt plan- och bygglagen. Frostvikens församling förvaltar kapellet, präststugan, dass och förråd. En byggnadskommitté med representanter från kyrkorådet, Blåsjöns byamän och Frostviken-Hotagens sameförening förvaltar kyrkstugor och kåtor. Ett förvaltningsråd med representanter från Voernese, Ohredahke och Raedtievaerie samebyar ansvarar för den samiska miljön. Kåtor och härbren är privatägda och förvärvas främst genom arv. (Nyström 2012: Ankarede – levande kyrkstad)

Thure Åhrén berättar om Ankarede

Min pappa berättade för mig att Ankarede är en gammal samisk boplats och att den är helig för oss. Han blev ordförande i sameföreningen år 1919 då den startades. Det var bra att föreningen fanns, jag tänker speciellt på 1946 då det var förslag på att Ankarede

skulle dränkas genom reglering av Blåsjön. Vattenytan skulle höjas med flera meter så att Ankarede skulle ligga två–tre meter under vattenytan. Det fanns samtidigt förslag på att Ankarede skulle flyttas till Blåsjön, men det gick sameföreningen emot och de fick stöd av landsantikvarie Lennart Björkqvist i Östersund. Samerna ville att platsen Ankarede skulle vara som den alltid har varit.

Det vi ser i dag i Ankarede, det är en spegeldamm. Platsen började erodera bort, så det måste byggas en spegeldamm för att hålla. Men ändå så fortsatte det att erodera. Det var tvunget att stenläggas också för att inte platsen skulle spolas bort helt. Älven gör en grop och naturen svämmande över platsen förut.

Den sedvanliga samemässan i Ankarede

Samemässan vid tiden omkring midsommar, var livligt besökt av sameh. Gott om andlig uppbyggelse förekom. När prästen slutat, togo pingstvänner och allehanda predikanter vid, t.o.m. amerikanska lappmissionärer. Man formligen stred om våra fattiga samesjäler. Sameföreningen fick knappast tillfälle att sammanträda för att diskutera en del världsliga angelägenheter, bl.a. överväga Jon Fjällgrens i Härjedalen bekymmer om olägenheterna rörande försäljning av livrenar till bolagen i södra Norge. Att sameh inte äro i utdöende framgick av de många barndopen, och att

sameh också gifta sig framgick av ett hejdundrande samebröllop, som hölls på platsen. På gammal god samesed avåts brudmiddagen ute på backen. På renskinn till bord hade det dukats upp rikligt med mat. Sameh, gamla och unga, placerade sig runt omkring, alldeles som det var brukligt i forna tider. Det rådde fäststämning, man kändes sin rentav ung på nytt, glad och livad, precis som på åttio- och nittiotalet, meddelas till S.E.T. (SET, sept. 1926, nr 3, s. 21)

Maja Nilsson, Lövberg, och Lisa Andersson, Östra Värjaren.

Sameföreningen

Den 29 juni 1919 bildades Frostvikens sameförening. Det var ordningsmannen i Frostviken, Jonas Åhrén, som tog initiativ till att bilda föreningen. Senare tillkom dåvarande Hotagens sameby och namnet byttes till Frostviken-Hotagens sameförening.

En styrelseledamot i Frostvikens sameförening, Jämtland, formulerar den 27 oktober till redaktören sina intryck från den jämförelsevis unga föreningslivet i sin landsända på följande sätt:

Ja! Som Ni vet, ha också sameh här i Frostviken bildat en sameförening. Den räknar ett 50-tal medlemmar. Ni förstår nog, att i början var det litet svårt. Men jag tror att intresset växer allt mer och mer, ty sameh börja visst inse, att vi själva måste företagna något i och för vår egen lyftning. Men Ni förstår, att vi äro nybörjare och då får man inte ta saken för hastigt eller lova för mycket om rörelsen. Jag tror att föreningslivet är ägnat att stärka sameh och skapa aktning även inom folkets egna led. Mycket tyder på att ett ljus håller på gå upp bland sameh, gör att de skola inse att vi, om viljan är god, förmå mera än blott och bart springa i kapp med renarna. (SET, dec. 1919, nr 4, s. 25)

Vår tid kräver, att också sameh sluta sig samman. Citat ur ett brev från norra Jämtland av ordningsmannen Jonas Åhrén, Frostviken (SET, mars 1919, nr 1, s. 5).

På det första mötet antog man stadgarna och bestämde att kvinnor skulle äga lika rösträtt som män. Vidare beslutades att förstärka föreningens ekonomi genom att samla in gåvor som sedan skulle auktioneras ut. Slutligen förklarade man sig vara partipolitiskt neutrala. Det var Jonas Åhrén som blev föreningens första ordförande och föreningen hade till en början ungefär sextio medlemmar.

Frostvikens sameförening hade ordinarie föreningsmöte i Ankarede den 3 sistlidne juli. Mötet var talrikt besökt och förhandlingar präglades av intresse och livaktighet. Bl.a. förrättades nytt val av styrelse. Till ordförande utsågs ordningsmannen Jonas Nilsson, till vice ordf. Matts Andersson, till sekreterare Jonas Åhrén och till kassör Jonas Borgström, den sistnämnde med Gustav Matsson som suppleant. Till revisorer utsågos Jonas Andersson och Nils T. Åhrén.

I och för stärkande av förenings ekonomi förrättades i samband med föreningsmötet auktion av slöjdalster, vilket tillsammans med samtidigt influtna årsavgifter inbragte ett vackert tillskott i förenings kassa. (SET, sept.1923, nr 3, s. 21)

Efter föreningens bildande började man arbetet med att få till ett föreningshus i Ankarede, vilket man ansåg vara en viktig del i utvecklingen. Med en egen byggnad var det lättare att samla folk och driva en starkare förening. Knut Andersson fick i uppdrag att utreda möjligheterna till ett sådant bygge.

Sommaren 1927 invigdes det första föreningshuset. Huset byggdes av Jordahl från Blåsjön och var den första byggnaden på området som inte var en typisk samisk byggnad. Det är ganska högt, har stående rödmålad träpanel, brutet tak och finns kvar på området än i dag. Att föreningshuset är en av de äldsta byggnaderna som finns kvar, sammantaget med dess historia, gör att det anses ha ett stort värde för området.

När man kom in i huset fanns där bara ett rum, ett stort bord i mitten och bänkar längs väggarna. Här kom det att hållas många möten med medlemmar, läkare, polis och lappfogden. Ibland var det riktigt livliga diskussioner på dessa sammankomster.

En samisk föreningslokal även i Ankarede, Jämtland

Det är icke allenast Vilhelmina sameförening, som under senaste tiden legat i selen för tillkomsten av en föreningslokal, och det har visat sig förhastat att – såsom på annat ställde i detta nummer framgår – notera det nybyggda föreningshuset i Fattmomakke som sames enda offentliga lokal, tillkommet

Sammankomst i Ankarede, i bakgrunden syns det första föreningshuset från 1927.

på deras eget initiativ. Samtidigt som i Fattmomakke, d.v.s. under nästlidne midsommarhelg, flyttade nämligen Frostvikens sameförening in i deras i Ankarede, på föreningen initiativ, nyuppförda föreningslokal. Vi ha – heter det i ett meddelande från Frostviken – i Ankarede uppfört en föreningslokal, som var nästan färdig, när helg hölls i Ankarede i våras. Det är en enkel samlingslokal, där föreningen numera ostört kan sammanträda och hålla sina möten. Vi ha redan anlitat den nya lokalen för ett möte, och det var både högtidligt och rentav ett nöje att äntligen få samlas under ett eget tak, utan att – såsom brukligt – föreningen nödgats krusa för var gång den för sina möten hyrt en lokal. Den ekonomiska frågan har nog – heter det vidare – vållat oss åtskilliga bekymmer, och föreningen är i det närmaste barskrapad, men så förfoga vi dock numera över en lokal, som av allt att döma kommer att utgöra en dragningskraft och kraftigt bidraga till ett nyvaknat intresse för sames föreningssträvanden. I detta sammanhang förtjänar det även omnämnas, att Frostvikens sameförening även umgås med tanken på ett föreningsstandard, som av samekvinnor skall broderas i samiska mönster. Komponeringen är emellertid ännu inte fullt klar. (SET, sept. 1927, nr 3, s. 22)

Thure Åhrén berättar om sameföreningens bildande
År 1919 startade sameföreningen i Ankarede och pappa berättade att vid första mötet kom lappfogden och länsman dit för att stoppa mötet och bildandet av föreningen. »Ni får inte ha några möten här!« sa dom. Pappa var ju politiker och visste vad som stod i lagen och vi hade både ordförande, sekreterare och justerare. »Ni får läsa protokollen, så gå härifrån nu« sa pappa. Då satt dom ute på marken och hade möte, och lappfogden och länsman fick nog gå därifrån.

Ett stämningsfullt föreningsmöte
Den 1 juli hade Frostvikens sameförening möte i Ankarede. Efter vanligheten hade sameh mött upp mangrant. Föreningen blev icke overksam. Frivilliga gåvor i form av samiska slöjdalster inbringade föreningen genom auktion en del behövliga kontanter. Därjämte hade föreningen även en kaffefest, som uppskattades och värderades, enär man därigenom gick en liten materiell förströelse, som hade den godheten att man närmade sig varandra och blev i tillfälle att man och man emellan utbyta tankar. Föreningsmötet bevistades utom av sameh av nomadskolinspektören, doktor Erik Bergström, vilket givetvis på sitt sätt bidrag till att höja stämningen. Liksom vid Jönsmessholmen höll även vid detta möte hr Jonas Åhrén ett uppskattat föredra, vars andemening kan sammanfattas i orden: hav kärlek till ditt folk! Föredragshållaren avtackades med kraftiga applåder, som nästan hotade att spränga det lilla av sameh nybyggda föreningshuset. Härefter följde det egentliga föreningssammanträdet. Val av styrelse förelåg. Till ordförande omvaldes enhälligt Jonas Åhrén, likaså till sekreterare omvaldes ordningsmannen Jonas Nilsson, och vad kassör beträffar, så var det helt naturligt att den hederlige och av alla särskilt värderade gamle Jonas Borgström skulle omväljas. Troligen kommer han att stå som kassör, så länge han lever. Till övriga ledamöter i styrelsen utsågos Knut Andersson, den unge och kraftige Tycko Åhrén, vars far varit en föregångsman bland sameh, och slutligen hr Nils Nilsson, Elsa Kristoffersson och Gotthard Andersson som suppleanter. Revisionsberättelse föredrogs och godkändes, och styrelsen erhöll en synnerligen god och tacksam ansvarsfrihet. Nästa vår är det meningen, att Frostvikens sameförening i likhet med Offerdals skall fira sitt tioårsjubileum. Efter föreningsmötet höll nomadskolinspektören sitt sammanträde i samernas föreningslokal. Sammanträdet rörde sig om lämplig skolgång och i övrigt ordnandet av skolförhållandet bland sameh. (SET, sept. 1928, nr 3, s. 20)

Frostvikens sameförening 40 år
Vid midsommarhelgen för 40 år sedan bildades Frostvikens sameförening, en av de äldsta och med livaktiga och verksamma samiska sammanslutningarna. Den har städse varit

initiativrik och verksam. Ordningsmannen Jonas Åhrén har varit dess kunnige och uppslagsrike ordförande alltifrån start, och han innehar alltfort den posten i sameföreningen. Tillslutningen och aktiviteten av Frostvikens samer i denna förening har varit föredömlig för andra renägare. Vid Frostvikens sameförenings 40-års jubileumsfest under årets midsommarhelg i Ankarede kunde därför föreningens styrelse och dess medlemmar med tacksamhet och tillfredställelse se tillbaka på förenings verksamhet och framgång under de gångna 40 åren. (SET, dec. 1959, nr 12, s. 85)

Den 26 juni 1961 invigdes en ny föreningslokal och det gamla föreningshuset från 1927 kom därefter att användas enbart som förråd. Daniel Byberg hette snickaren från Gäddede som ansvarade för bygget. Det nya föreningshuset blev större och modernare, bland annat utrustat med ett litet kök för att underlätta vid möten och andra sammankomster.

Invigning

Under vårmässan i Ankarede vid midsommar invigde Frostvikens sameförening sin nya lokal, som nu ersätter den äldre byggnaden, vars uppförande på sin tid var ett imponerade företag med tanke på att sameföreningen då – trots små resurser – bekostade byggnaden, icke minst genom sin dåvarande ordförandes energiska arbete.

Vid en högtidlig ceremoni förrättade kyrkoherde Johan Söderholm invigningen. Föreningens ordf. Anders Åhrén gav därefter en kort återblick på sameföreningens historia, varefter det bjöds på invigningskaffe, som ordnats av föreningens husmödrar. Under denna framförde f. ordf. Jonas Åhrén sameförenings tack till avgående kyrkoherde Johan Söderholm och överlämnade en minnesgåva. Den byggnad, som nu står på kåtaplatsen, är tilltalande både till interiör och exteriör och är utrustade med elektriskt ljus och uppvärmning. Gåsta. (SET, aug.–sept. 1961, nr 8–9, s. 139)

50-årsjubileum

Frostviken-Hotagens sameförening firade sitt 50-årsjubileum i samband med kyrkhelgen i Ankarede i norra Jämtland den 20–21 juni 1969. Traditionsenligt samlades samerna vid sina kyrkkåtor på midsommaraftonen. Midsommardagen inleddes med högmässa i Ankarede kapell, där kyrkoherden Sture Bjärnhall predikade och de samiska kyrkvärdarna Gotthard Andersson och Artur Jillker medverkade. Efteråt samlades man till kyrkkaffe vid sameföreningens lokal. Där högtidstalade ordföranden Anders Åhrén och utdelade blommor och en minnesgåva till två av föreningens veteraner, Tycko Åhrén och dennes hustru Junetta. Sameombudsmannen Tomas Cramér informerade i ett anförande om aktuella samefrågor på det rättsliga området. Senare följde middag på Stora Blåsjöns fjällhotell för ett antal inbjudna. Häls-

ningar och lyckoönskningar framfördes därvid från Offerdals sameförening genom Nils Gustafsson, från Östra Namdalens renbetesdistrikt i Norge genom Oskar Jåma, från SSR och Nordiska samerådet genom Lars Thomasson och från Frostvikens kommun genom kommunalnämndsordförande John Willman. Denne överlämnade också en gåva på 1 000 kr från kommunen. Övriga som talade vid middagen var

Kyrkoherde Bjärnhall och kyrkvärden Gotthard Andersson från Östra Värjaren vid kapellet i Ankarede.

Klement Klementsson och Ingvar Åhrén samt kyrkoherden Sture Bjärnhall. Konstnärinnan Ingegerd Goethe överlämnade som gåva ett konstverk med motiv från Frostviken. Dagen avslutades med dans och trivsam samvaro, och sällan har så mycket samisk ungdom från hela det lapska bosättningsområdet varit samlad. »Sina högtidsdagar fira de med stor ståt« skrev avvittringslantmätaren A.F. Rennerfeldt i sin berättelse om Frostvikensamerna år 1849. Och vi som fick förmånen att vara med, när Frostvikens sameförening fyllde 50 år, kan intyga, att omdömet fortfarande gäller. Det var ett värdigt och fint jubileum! L-T (SET, 1969, nr 8–9, s. 134)

Det kom att bli ytterligare ett föreningshus i Ankarede. Styrelsen tog in flera olika offerter och modeller på hus. Man enades om en byggnad som är som en åttkantig kåta, och det var företaget Timra som fick i uppdrag att bygga den. Under midsommaren 2005 invigdes den nya föreningslokalen som fick namnet Aernie (eldstad) eftersom det är en samlingspunkt. Det var Stig Åhrén som lämnade det vinnande namnförslaget efter en namntävling.

I dag, vid föreningens hundraårsjubileum, är det Mikael Jonasson som är ordförande i sameföreningen.

Föreningslokalen Aernie.

Förvaltningsrådet

Det var ägarna till skattehemman 1 och 2 i Blåsjön som 1884 uppförde det gåvobrev som ligger till grund för markens användning kring kapellet i Ankarede. I gåvobrevet stipuleras att området upplåts till samerna, inom det som i dag utgör de tre samebyarna i Frostviken, att användas såväl till begravningsplats som till en plats att uppföra byggnader för de i Ankarede förekommande gudstjänsterna. Det framgår dock aldrig i gåvobrevet varför det upprättats. Vi vet att samerna under lång tid använt sig av Ankarede som mötesplats, och vi vet även att den svenska kolonisationen av samernas mark beskar alla delar i den traditionella samiska kulturen. Det vi inte vet är dock vem som tar initiativ till att upprätta ett gåvobrev som stipulerar hur marken runt Ankarede kapell ska användas. Var det en idé som skattehemsägarna själva tog initiativ till eller skedde det efter yttre påtryckningar? Det gåvobrevet dock klargör är vilka som anser sig äga skattehemmanen. Handlingen undertecknas av Lars Olofsson, Olof Persson och Aron Aronsson. Det handlingen också klargör är hur det ibland rådde oklarheter om vilka de rättmätiga ägarna till olika skattehemman egentligen ansågs vara.

Detta eftersom handlingarna förtäljer att äganderätten till skattehemmanet Stora Blåsjön 1 vid tiden för upplåtandet inte kunnat styrkas, och därför beviljas lagfarten inte innan bevis inkommit. Men när och om bevis inkom kan man inte heller utläsa av handlingarna.

Gåvobrevet kan för en utomstående se ut som lagfartshandling som alla andra. Men sanningen är att den för såväl samer, som bofasta i området, fortfarande i dag utgör ramarna kring hur Ankarede förvaltas. Det är i enlighet med gåvobrevets intentioner som samer och bofasta i alla tider fortsatt att sköta området.

1983 avvecklas den dåvarande byggnadskommittén som haft ansvaret att förvalta området. Istället ersätts byggnadskommittén av ett förvaltningsråd, som fortfarande är verksamt i dag. Rådet ska kontrollera att bestämmelser följs och besluta om fördelning av kåtaplatser. Därutöver ansvarar rådet också för kontakten med myndigheter i frågor som rör Ankarede. Förvaltningsrådet består av fem ledamöter varav Frostvikens tre samebyar utser varsin och Frostvikens Hotagens sameförening utser två ledamöter.

Fortsatt är det alltså gåvobrevet från 1884 som ska ligga grund för besluten. Detta har dock föranlett både en och två interna strider. Ofta har diskussionerna uppstått mellan de bofasta och samernas i deras skilda tolkningar av gåvobrevets innehåll. Från nuvarande förvaltningsordförandes, Sture Åhréns, första möte 1990 med förvaltningsrådet finns sparade minnesanteckningar. Där kan man läsa att det för tillfället råder byggstopp på kåtor, trots att de var tillstyrkta av byggnadsnämnden. Anledningen till byggstoppet var att de som skulle bygga kåtor var utsocknes boende samer. Det sågs inte med blida ögon av de bofasta. De, under ledning av Erland Eriksson, vidhöll att byggarna skulle vara lokalt boende samer. Thure Åhrén tog då till orda och exemplifierade med Sture Åhrén. Sture var född i Frostviken men var nu skriven i Backe, Strömsunds kommun. Skulle det betyda att han inte skulle få bygga, eller äga, en kåta i Ankarede? Var han att betrakta som utsocknes när han bodde på annan ort men hade verksamt renskötselföretag inom Frostviken? Svaret från de bofasta var då att om man hade sin gärning inom Frostviken så var allt i sin ordning.

Den här diskussionen var dock inte ny för 1990. En pågående dragkamp mellan de två folken går att följa i både uttalanden från Anders Åhrén, som i minnesanteckningsnoteringar av Thure Åhréns ord. Det rör i grunden vilka som har mest rätt till att besluta om förvaltningen av området. Anders Åhrén lyfter i diskussionerna hur samernas förvaltningsråd till syvende och sist måste vara de som beslutar om platsens användning. Detta grundat i Thures ord om att samerna vistats här

långt tidigare än annan bebyggelse fanns, och i Anders egna ord från anteckningar där han lyfter att Ankarede är en helig plats för samerna i den guds tro vi lever i. I nästa anteckning kan dock man läsa om de bofastas svar på en sådan ståndpunkt, att förvaltningsrådet inte alls bör ses som beslutsfattande utan att det bör vara det svenskdominerade kyrkorådet som bestämmer över platsen.

En sådan här liten notering av en under lång tid pågående diskussion blottar flera saker. Den visar på hur kampen om samiskt självbestämmande hela tiden pågår både i stort och smått. Men den visar kanske främst vilka känslor som platsen alltid väckt hos alla sina besökare, bofasta eller samer. Det är just den känslan, av hemmahörande, av helig plats, som gör att förvaltningsrådets arbete, trots att det kan verka torrt och tråkigt, alltid kommer leda till diskussion och väcka känslor.

Sture Åhrén
Förvaltningsrådets ordförande

Kyrkliga ceremonier

Redan år 1890 var det enligt gammal sed att hålla gudstjänst i Ankarede lappkapell den första söndagen efter midsommardagen. Vid dessa kyrkhelger som inträffade två gånger om året, vid midsommartid och mikaelitid, hade prästen många förrättningar. Det skulle vara begravning och jordfästning, vigslar och dop. (Permansson 1928: Engelska jägare i Frostviksfjällen, s. 40)

Kristina Nilsson från Härbergsdalen, Frostviken jojkade en vaggvisa på sydsamiska:

Tuomman tuomman fauruo
Jueiggede jueiggedemien
Reirrede reirrede angken
Guulede mii dihte tjoåja
Gärkuon beälluo

Tuomas , Tuomas fagra
Håller på att jojka, jojka
Hör vad det är som låter.
Kyrkklockan, kyrkklockan.

Eller

Raid
Jojka, jojka med
Lek och lek med, barn,
Lyssna till vad ni hör
Kyrkklockor.
(Arnberg, Ruong, Unsgaard 1997: Jojk, s. 92, 144–145).

Aisa Engström (f. Kristoffersson), berättar:
Mitt barnbarn Oskar döptes 2002 i Ankarede. Från vänster: mor Åsa Engström och sonen Oskar, gudmor Eva Engström och gudfar Mathias Kristoffersson samt Aisa Engström.

Aisa Engström (f. Kristoffersson), berättar:
År 1940 på höstmässan, döptes jag och min kusin Sylvia Bergqvist (född Nilsson) i Ankarede, Sylvia är tre veckor äldre än jag.

Anne Laila Buljo Åhrén berättar: Dopvälsignelse i Ankarede

Vi ville ha dopvälsignelse av vår dotter Inga Anna Karin i Ankarede då detta är en tradition i vår del av det sydsamiska området och eftersom släkten har mycket anknytning till Ankarede. Inga Anna Karin döptes i Nordli då hon var bara några veckor gammal, det är en tradition från Kautokeino. Bakgrunden till denna tradition är att förr i tiden, när man bodde långt från kyrkan, så fanns det så kallade talesmän, oftast män, ute på fjället som kunde döpa hemma i kåtan för att småbarn snabbt skulle få namn och välsignelse. När familjen sedan kom till kyrkplatsen blev barnen välsignade och döpta i kyrkan och fick faddrar. Inga Anna Karin hade dopvälsignelse i Ankarede kapell 24 juni 2006 tillsammans med två andra barn i samma ålder. Hon är född 7 april 2005.

Vi hade lånat föreningslokalen Aernie för dopmiddag. I Aernie hade vi dopmiddag för gäster från båda släkterna och vänner till oss. Vi hade bjudit släktingarna muntligt som traditionen har varit bland samerna. Det är minnesvärt att bland hennes gäster var många av maadteraahka Sigrid Åhréns syskon. Det serverades kallskuret tillagad på olika vis. Det blev en fin stund att minnas för oss som föräldrar.

Från Inga Anna Karin Buljo Åhréns dopvälsignelse i Ankarede 24 juni 2006.

Ett högtidligt samebröllop
firades den 1 juli i Ankarede lappkapell i Frostviken, då Knut Andersson och Lisa Andersson från Klumpvattsfjäll sammanvigdes. Det var riktigt högtidligt, när det unga brudparet, åtföljt av tärnor och marskalkar, under tonerna av en marsch tågade in i det av sameh fullsatta, vackert dekorerade templet. Den unga bruden, iklädd krona och silverkrage, tog sig riktigt bra ut i sin vackra, färgrika samiska bruddräkt. Det föreföll nästan som skulle man ha förflyttats tillbaka till den gamla goda tiden, då samiska brudar med sina vackra bruddräkter voro mera vanliga att få se än nu. Efter den högtidliga akten i kyrkan samlades bröllopsgästerna till kåtorna på kyrkplatsen, där bröllopet stod i dagarna två. Bröllopet präglades av en verklig feststämning, ehuru icke en droppe sprit förekom. Heder åt sameh, som värdesätta nykterheten även vid sina, stora fester och sätta en ära uti att uppföra sig nyktert, skrives till S.E.T. (SET, sept. 1923, nr 3, s. 24)

FÖRLOVADE

Knut Andersson
och
Mina Andersson

från Ornäs och Klumpvattsfjäll i Frostvikens församling i Jämtland.

(SET, sept. 1922, nr 3, s. 18)

Bröllop mellan Lisa Vilhelmina (Mina) f. Andersson och Knut Andersson i Ankarede 1 juli 1923.

Samemässa och bröllop

Så bör det berättas, att under samemässan på Ankarede söndagen efter midsommar firades ett storslaget bröllop, som varade i dagarna två. Så sammanvigdes nämligen i det med blommor och girlander vackert dekorerade templet Anders Kristoffersson och Elsa Klemetsson. Brudparet med tärnor och marskalkar voro klädda i sina nationaldräkter. Templet var fyllt till sista plats och utanför kyrkan hade samlats stora skaror, lyssnade till högtalaren, som var placerad i kyrktornet. Gudstjänsten var högtidlig och naturen hade klätt sig i sin vackraste dräkt. Brudparet hyllades på alla sätt, blommor och telegram ingingo i mängd. Länets nye hövding med fru var även närvarande på samemässan. I kåtastaden hälsades hövdingsparet välkommet av kyrkoherde Söderholm och undertecknad. Vi framförde inför hövdingen ortens behov av kommunikationsleder och hoppades att landshövdingen även måtte beakta och stödja det framförda kravet på hjälpåtgärder åt fattiga samer. Landshövdingen sade sig livligt behjärta framställningen och lovade göra vad han kunde för att rätta till missförhållandena. Han erinrade om den kommitté, som f.n. är sysselsatt med utredning av hithörande spörsmål. Därefter tackade hövdingen för det hjärtliga mottagande, som mött honom och slutade med att utbringa ett leve för fosterlandet. Till sist sjöngs unisont »Du gamla, du fria«. Jonas Åhrén (SET, sept. 1939, nr 3, s. 19)

Aisa Engström född Kristoffersson, berättar

Min mor och far, Elsa och Anders Kristoffersson, Elsa född Klemetsson från Härbergsdalen och Anders Kristofferson från Raukaselet, gifte sig i Ankarede år 1939 på midsommar. I år är det precis 80 år sedan de gifte sig.

Då min far Anders var sju–åtta är var han getarpojke i Ankarvattsliden hos Sara och Hans Hansson (eller Olofsson). De tyckte väldigt mycket om Anders och ville så gärna adoptera honom eftersom de inte hade några barn själva då. Så de hade en speciell relation till varandra. Sara och Hans blev även min gudmor och gudfar när jag föddes. Sara lovade att när Anders gifte sig skulle hon hålla bröllop, och det gjorde hon verkligen med bravur. Tänk att åka från Ankarvattsliden med all mat som behövdes för gästerna i dagarna tre! Det var mycket mat och fin mat, som aladåber av olika slag. De fraktade all mat med båt över Ankarvattnet och sedan var det ju någon kilometer att gå från båtlänningen till Ankarede. Jag vet inte om de höll till med maten i föreningshuset eller om de hade byggt en lövsal.

Det var ett stort bröllop och många gäster var inbjudna. Tant Sara höll sitt ord, med beröm!

Brudparet Elsa och Anders Kristoffersson midsommaren 1939.

Ankarede Lappmässa

Lappmässan firades under midsommarhelgen, och på midsommardagen sammanvigdes i det dekorerade templet sekreteraren i sameföreningen Åke Nilsson och Edit Nilsson, båda från mellersta lappbyn. Både brud och brudgum voro klädda i vackra samedräkter – bruden med krona och silverkrage på bröstet. I det vackra vädret strålade brudparet i kapp med solen och blomsterprakten. Många samer från när och fjärran bevistade högtiden för att hedra brudparet. Den rikliga förplägnaden med mat och dryck på bröllopsmiddagen utläste en mängd vackra tal både allvarliga och humoristiska för brudparet. Glädjen stod högt i tak bland gästerna, och brudparet erhöll rikligt med presenter på sin stora högtidsdag, som sent torde glömmas under vandringen genom livet. (SET, sept. 1950, nr 3, s. 26)

Thure Åhrén berättar

När jag var 18 år var det första gången jag var i Ankarede. Det minns jag väl eftersom jag var på Edith och Åke Nilssons bröllop år 1950. De hade en stor fest med många gäster inbjudna.

Aisa Engström (f. Kristoffersson), berättar
Jag var 10 år när Edith och Åke Nilsson gifte sig. De hade ett fint bröllop i Ankarede den 24 juni 1950 med många gäster och dans på dansbanan i Ankarede. Det var roligt att få vara med om.

Edith och Åke Nilsson gifte sig i Ankarede 24 juni 1950.

Monica Kappfjell och Thomas Åhrén från Raedtievaerie sameby gifte sig den 11 juni 2016 i Ankarede Kapell. En liten ceremoni med närmaste familj och vänner samlade.

Mässa

En man gick fram och drog i repet och folket samlade sig på begravningsplatsen. Ceremonin började och Klockar-Ante tog upp begravningspsalmen och församlingen stämde in. Just då kommo hornblåsarna från Gäddede i långskutt. Esskornetten föll genast i melodin och de andra instrumenten föll genast in i melodin och de andra instrumenten haplade sig så småningom efter – men i en helt annan tonart än de sjungande. Klockar-Ante bara höjde rösten och församlingen med honom. Trasten och titan flyttade sig längre in i skogen i stum förfäran över oljudet, som störde dem i deras lugna hemvist, och hade hornblåsarna själva hört den veritabla öronpina de åstadkommo, så hade de helt säkert sparat sina lungor. Begravningsakten var över och man stegade in i kapellet. (Permansson 1928: Engelska jägare i Frostvikenfjällen, s. 40)

Ett dödsfall

Den 8 aug. i år avled renägaren och förre ordningsmannen Jonas Nilsson i Frostvikens mellersta lappby å Östersunds lasarett i en ålder av 67 år och 2 dagar. Jonas Nilsson var en rättrådig och bildad man. Han var varmt religiös och var sedan många år kassör i Frostvikens sameförening. Han var med och bildade denna förening år 1919 och har allt sedan dess varit föreningens aktivaste medlem. Städse arbetade han träget för föreningens bästa genom insamling av gåvor och slöjdalster, som han auktionerade bort på föreningens vägnar. Hans alltid glada humör och gemytliga personlighet livade upp stämningen bland folk, som han kom i beröring med, och man fick det intrycket, att här vilade inga ledsamheter. Jonas Åhrén (SET, sept 1955, nr 3, s. 6)

Stig Åhrén berättar

Min jiekie berättade att förr när det var bröllop så bjöd man och serverade gästerna utomhus på renskinn.

Förr i tiden hade kyrkan mycket att bestämma om i Ankarede, det var ju husförhör på den tiden. Min jiekie var med på ett husförhör och prästen förhörde honom om kristendomen. Och då frågade prästen en gammal tant om hon hade lästa Pauli brev. Och då sa hon, jag fer inte å les andras brev jeg inte. Fick han till svar.

Jag minns en som skulle följa med sin tjidtjie, hon visste ju om att han var lite glad i flaskan, men han lovade i alla fall att han skulle gå till kyrkan. Han vaknade för sent nästa morgon men kom ihåg vad han hade lovat mor sin. Så han for iväg till kyrkan, och när han kom fram stod de redan runt altarringen. Han tänkte att nu skulle han göra sin mor glad, ända tills han såg att det bara var kvinnor som stod runt altarringen. Han tyckte att det var lite underligt ända tills han fick höra prästen läsa välsignelsen över dem som väntade barn. Åh, då for han ut och packa skinnsäcken sin och for till skogs på en gång!

Första sommar-same-SM

På Samernas idrottsförbunds sammanträde den 12 oktober 1976 diskuterades frågan om att arrangera sommar-same-SM för första gången. Det utarbetades ett detaljerat program för att redan nästa år försöka arrangera mästerskapet. Tävlingar som skulle kunna ingå var patrulltävlingar för sameföreningar och samebyar med skjutmoment, terränglöpning och lassokastning. Men också individuella grenar som lassokastning och skytte.

Midsommarhelgen 1977 var det första gången som sommar-same-SM gick av stapeln i Ankarede. Enligt tidningen Samefolket blev det en fin och mycket spännande patrulltävling i det idylliska Ankarede och vädret höll sig också mycket bra. Publikens storlek var svår att uppskatta, men det var cirka 500 personer. Det var patrulltävling och lassokastningstävling som var grenarna det första året. Löpningen gick över broarna och in i skogen, lassokasstingen var på Tuvvallen.

Vinnande herrlag i patrulltävlingen var Frostviken/Hotagen I och bestod av Ingwar Åhrén, Lars Ola Persson och Bert Andersson. Minuten efter kom Norrkaitum och på tredje plats kom ytterligare ett hemmalag,

Frostviken/Hotagen IV. Det var totalt nitton lag som ställde upp i herrklassen, och lassokastningen var på en hög nivå. I damernas patrulltävling var det sex lag som tävlade. Vann gjorde Sirkas, på andra och tredjeplats kom Vilhelmina Södra I och Vilhelmina Södra II. Damernas tävling började med löpning tre kilometer och sedan kastning tio kast, strafftillägget var en minut för varje miss.

PATRULLTÄVLING, HERRAR		PATRULLTÄVLING, DAMER	
Frostviken/Hotagen I	31,22	Sirkas	22,27
Norrkaitum	32,39	Vilhelmina Södra I	24,42
Frostviken/Hotagen IV	32,45	Vilhelmina Södra II	25,13
Vilhelmina Södra I	33,36	Frostviken/Hotagen	27,15
Östre Namsdal	35,08	Sörkaitum	27,24
Soppero sameförening	35,17	Svaipa	27,56
Sirkas i	35,17		
Sörkaitum II	35,21		
Stokka	36,18		
Sirkas II	36,37		

I den individuella lassokastningen startade nittio stycken och det blev oerhört spännande, men det blev väldigt långdraget eftersom varje deltagare skulle kasta tjugofem kast från fem olika avstånd. Det blev en spännande lassokastning gällande herrarna där fyra deltagare stannade på samma poäng, men vinnare blev Bo Andersson. På damsidan vann patrullhjältinnan Elsy Enlund från Sirkas på trettio poäng.

INDIVIDUELL LASSOKASTNING, HERRAR		INDIVIDUELL LASSOKASTNING, DAMER	
Bo Andersson, Frostviken	28 p	Elsy Enlund, Jokkmokk	30 p
Bengt Sture Larsson,		Kajsa Sandberg, Sörkaitum	27 p
Vilhelmina	28 p	Elisabeth Nejne, Vilhelmina	27 p
Thomas Blind, Vilhelmina	28 p	Kerstin Utsi, Tärnaby	24 p
Klaes Klementsson, Offerdal	28 p	Britt Inger Gustavsson,	
Georg Stenberg, Malå	23 p	Frostviken	22 p
B O Eliasson, Jokkmokk	23 p		
Ingwar Åhrén, Frostviken	22 p		

(SET, nr 9, 1976, s. 263 och SET, nr 8, 1977, s. 212–213)

Sakka Nejne berättar om same-SM
Jag var med och tävlade och sprang. Jag minns att jag tänkte, hur får dom till någon bana, det var ju till att springa i skogen och hoppa över stock och sten. Så det var lite vådligt också, jo, men det var jag med på. Det gick bra för mig. Elisabeth, min dotter, var också med, ja hon var ju inte så gammal inte men hon var med i alla fall. Så jag har varit med och sprungit på SM i Ankarede. Det var ett roligt minne. Det var ju stort intresse när det var samemästerskapen, folk var intresserade och var med och hejade. Samerna har varit ett lekfullt folk.

Lassokastningstävling

Ankarede café

Från början var caféet bara en liten byggnad dit en man från Jormvattnet kom upp under vissa helger för att sälja diverse handelsvaror. 1932 var det Sandra Andersson som tog över och drev café samt pensionat. Där lagade hon mat och fika på den lilla vedspisen. Vatten fick man hämta in i hinkar. 1960 köpte Anders och Anna Persson caféet i Ankarede.

Ankarede café har haft stor betydelse för oss som har varit i Ankarede. Caféet har ordnat med smörgåstårtor och fika till bröllop, begravning, dop samt till sameföreningens möten. Det var där man hängde som barn på den nerfällda luckan och bestämde vad de skulle plocka ner i den lilla godispåsen sedan man hade varit runt i området och letat pant.

Anders Persson minns den tiden då dansbanan fanns nere i Ankarede och det kom tivoli som anordnade gevärsskyttetävling och bollkastning. Dansbanan ruttnade så småningom upp och danserna flyttades ner till Jormvattnet och Stora Blåsjön. Anna och Anders har haft stor hjälp av sina barn och barnbarn att driva caféet genom åren och 2017–2018 renoverades huset och caféet byggdes ut.

Magnus Jonasson från Östra Värjaren utanför caféet i Ankarede.

Traditioner och lekar

Görling

Det finns många sedvanor som är unika för Ankarede, ett exempel på detta är traditionen att »görla« personer som för första gången besöker Ankarede. Det gäller då att fånga de »nya besökarna«, som samtidigt på alla sätt skall försöka att undkomma sina förföljare. När de trots allt är fångade leder man dem runt på kåtaplatsen, om det är en flicka som ska »görlas« är det pojkar som går runt med henne och vice versa. Runt om på området skall så den »görlade« tigga ihop mat och annat från de äldre som det sedan skall bjudas på åt alla. Det är dock personerna som gripit den nya besökaren som bär ansvaret för att det i slutändan finns tillräckligt med delikatesser till alla. Under rundvandringen sjunger man en sång som lyder som nedan:

Görleben i panna, kaffe i kanna
Socker i skåla och grädde med
Hejsan grabbar vill ni vara med
Så lägger ni en slant uti kannan ned.
Hejsan flickor vill ni vara mad
Så lägger ni en slant uti bössa ned.
(Åhrén 2000: Ankarede – en samisk mötesplats)

Sakka Sparrock berättar om lekar
Lekarna hade vi på söndagskvällarna, då många redan hade åkt hem. Det var ju möte på måndagen, så det blev som en tradition med lekarna kvällen innan. Åh, jag minns vad roligt vi hade det! Lekarna, ja det var ju nästan som riktiga tävlingar mellan lagen, ja på fullt allvar. Man skulle ju vinna alla moment som var under tävlingens gång. Det var som en stafett och alla kunde vara med, både äldre, de medelgamla, unga och barn. Det var inte frågan om olikheter utan det var en stund då vi alla var jämlika.

De grenar jag minns var att vi skulle gå med en potatis på en sked och att vi skulle hoppa i säck. Ett år minns jag att det var ett par, en kvinna och en karl, från varje lag som hade en soehpenje som skulle träs igenom jumpern från halsen och ner. Till slut minns jag att dom hittade på att soehpenje skulle ner genom byxbenen också. Folket runt omkring som tittade på och dom allra äldsta hade ju underhållning och roligt. Men oftast var det seriösa lekar och grenar som dom hittade på. Det gjordes skidor av någon planka med en bindning på, som den som var starkast trädde på sig och åkte på. Samtidigt skulle de andra stå bakom på skidan, så då gällde det att gå i takt. Ja, ungefär som någon sorts tandemskidåkning. Så var det. Dessa lekar var obligatoriska varenda

söndagskväll i Ankarede, alla var inställda på att stanna tills måndagen då det var årets möte. Sture Åhrén han var lekledaren minns jag. Ja, Lars Ola från Hotagen var nog också med, han tyckte mycket om lekarna och såg till att det var något för alla, att alla kunde vara med.

Stig Åhrén berättar om lekar
Ja, det var nog vi som började med lekarna som var på söndagarna. Det var roligt, det tyckte ju barnen våra också. Långt inpå nätterna kunde vi hålla på, för då var det aldrig att de måste skynda sig och gå och lägga sig. En gren som jag minns var det här att dra på stubben. Då stod man på varsin stubbe och balanserade, man hade en töm emellan och skulle försöka att dra ner varandra, få den andra att tappa balansen. Ja, det där var jag suverän på! För mig drog dom inte ner från stubben, för det mesta så var jag ju sist. Så var det den där med skidorna, det där med dubbelpar skidor som man skulle gå på.

Sakka Sparrock berättar om björnskjutning
Vi hade så mycket andra hyss för oss också i Ankarede. Ja, det var ju mest på söndagen. Under hela helgen hade dom koll på vilka som hade blivit ett par. Då skulle det vara björnskjutning. Jag minns ingen sång, utan den som sjöngs var den där »gööle, gööle panna«, men det var ju för dom som kom till Ankarede första gången. Nä, om det var någon sång till björnskjutningen så var det väl någon som kunde den och de andra hakade på allt eftersom. Jag minns speciellt en björnskjutning, det var ett par som till mångas förvåning blivit tillsammans. Så tog vi och björnsköt dom. Vi knöt ihop dom och satte dom på en stor skottkärra och gick omkring med »hatten«, som i gamla tider på dansen så att musiken skulle spela längre. Det var samma ändamål då som nu, men nu var det för att samla in en slant till kaffet och något kaffebröd. Då vek dom sig, det där björnparet, så då blev det kaffe sen för de som hade varit med på den där tillställningen. Ja, det var ju fler därtill som hakade på, för platsen den är öppen för alla.

Stig Åhrén berättar om björnskjutning
Ja, det var det ju den där björnskjutningen också. Det var roligt, men till slut så tordes nästan inte paren titta på varandra, så kom dom andra och sköt björn. Ända tills jiekie Tycko lärde oss ungdomar hur den där björnskjutningen skulle gå till. Det var bara säkra partners som man skulle björnskjuta, och inte skulle man fråga efter något kaffe eller så. Nej, man skulle fara runt med paret, skjutandes på en skottkärra eller en släpvagn, för att samla en slant till kaffe för alla.

Jag och Anne Marie blev björnskjutna 1970, då var vi ett säkert par. Det var nästan spännande också. Jag hade anförtrott min kusin att han fick då inte avslöja var vi var (vi var i kojan och hade låst). Mina bröder anade väl vad som stod på och skulle lura ut mig ur kojan, så han som jag hade mest förtroende för skulle försöka locka ut oss. Han ställde sig utanför dörren och talade så fint och sa att han måste få komma in. Så till slut öppnade jag och då smet alla in. Då fick vi till att bjuda på kaffe. På den tiden fanns det snus på paket, så jag slog snusen i deras koppar och bjöd dom som jag hade haft bäst förtroende för. Jag minns att en av dom sa: nog var det starkt, men nog ska jag drick upp det. Morgonen efter kom han och frågade vad i all världen jag hade blandat i kaffet, han hade fått så ont i magen. Mina bröder fick också

ångra att dom lurat ut mig och jag var inte sen att hitta på bus tillbaka. Jag minns att jag var tänkt att hälla vatten på dom, men jag gjorde det aldrig.

Stig Åhrén berättar om lassokastningen
Vi var många ungdomar som engagerade oss i lassokastningen och man kan väl säga att det var vi som började med det. På den tiden var det jag, Ingwar Åhrén och Bo Andersson, ja kanske Kjell Andersson också, som höll på med lassokastningen. Till sist fick vi för oss att det skulle vara kvalificering på lördagen, för att tävlingen skulle bli mer spännande. Men då fick vi inga deltagare.

Musik och dans

Ankaredevisan av Ante Nilsson, Gransjön
– inspelad med Einar Johansson

Det var i Ankarede
på andra sidan ån
Två unga hjärtan sutti
förtroligt invid ån
Det led så att mot kvällen
att endast kära kan
men bakom bergahällen
stod jag spioner man

Å vad jag där fick skåda
jag här omtala vill
Dom börja kyssas båda
fast jag stod tätt intill
Å i deras kärleksrus
de märkte inte mig
Kanhända de var forsens brus
som hjälpte skyla mig

Grabben var lång och mager
å flickan hon var fager
med lockar i sitt hår
För övrigt var han välklädd
i en trevlig sportkostym
Å flickan bar en klänning
som doftade parfym

Men plötsligt blev de varse mig
bakom bergets häll
Den tjusningen blev ej så lång
med desto mera särv (säll)
De skildes under tårar
å kysste ömt varann'
Å jag tänkte »såna dårar«
som blir så kära kan

Tro ej att jag missunnar
den som har lyckan nått
Blott jag i vers förkunnar
vad jag nu skådat fått
För det kan hända
att en dag
när lyckan är min tur
då ska min älskade och jag
ha samma procedur.

Einar Johansson berättar
Jag var med i Lill-Lasses och vi spelade fem år i sträck på gamla dansbanan i Ankarede. Jag minns inte om det var 1948 eller -49 som var första året vi spelade där. Första tiden var vi en trio, men då vi blev vi fler så kallade vi oss för Lill-Lasses svänggäng. Vi hade en egen turnébil med en låda på taket, där basfiolen skulle få plats. Jag träffade en som sa: Lill-Lasses – det var ju bästa musiken och att de hade dansat till Lill-Lasses i Ankarede. Einar Johansson är född i Bågavattnet och växte upp i Gransjön med morbror Ante Nilsson och faster Anna.

Thure Åhrén berättar om gamla dansbanan
Jag minns den gamla dansbanan, jag satt med i nöjeskommittén. På den tiden fanns inte parkeringen så det var ju bara en väg rätt över blötmyren. Alla ungdomar som var i Ankarede på midsommar gick förbi området, för de tältade på andra sidan älven. Min far blev irriterad på det där och funderade på att flytta på bron, det var inte bra med folkmassan som genomströmmade området. De kom och ryckte upp kåtadörrarna och det blev ett väldigt liv. Det blev dubbla lås på kåtadörrarna. Det blev ohållbart till slut, så far vände sig till länsstyrelsen för att få hjälp.

Lill-Lasses. På dragspel Lill-Lasse Johansson, gitarr Einar Johansson och trummor Helge Nilsson.

Det fanns inget tak på dansbanan och golvet stod inte emot väder och vind och blev dåligt. Till slut var det rent av farligt att gå på golvet, så dansbanan revs.

Stig Åhrén berättar om danserna

Jag var ju ingen dansare, men dansen på gamla dansbanan, den minns jag ändå. När det var dans så kom det också något tivoli dit, det följde som med. Då kom det många ungdomar utifrån också, som inte var samer. Jag kommer även ihåg att det var gevärs-skyttetävling på dansbanan, den som sköt bäst vann. Det var Stig Lundgren och jag som var de bästa skyttarna.

Gamla dansbanan i Ankarede. Fotograf Göran Rosander.
Jamtlis fotosamlingar.

Minnesbilder

Aisa Engström (f. Kristoffersson), berättar
Bröllop, dop och begravningar, samt möten av olika slag var vanliga i Ankarede. Jag har många fina minnen därifrån. Jag minns att jag gick en rotslöjdskurs i Ankarede år 1968, kursledare var Margit Åström (född Kitok). Jag tror att det var sameföreningen med Paulina Åhrén som ordnade kursen. Vi var nog minst tio personer. Vi höll på i tre veckor med rotslöjdskursen under juli månad, med start efter midsommar. Artur Jillker var kursansvarig tror jag, han ordnade med buss så vi kunde åka och leta björkrötter.

Birger Jonasson berättar
När vi skulle fara till Ankarede på sommaren var vi tvungna att ro hela Värjarsjön och den är nästan två mil lång. Man önskade att det skulle vara östa så det skulle vara lätt och ro, annars var det så tungt att ro om det var motväder det vill säga västa. Från västra Värjarsjön gick vi till Ankarede med packning, ofta hade vi fisk med oss som vi sålde i Ankarede. Ibland följde Knut, Gustav-Eivin och Vivi Knutsson med oss, de kom till Värjaren och slog följe med oss

därifrån. Ett år var det en lång vår och snön låg kvar ända in i juli månad. Det året åkte jag, min syster Maud och farbror Gotthard Andersson skidor från Värjaren till Ankarede, det var i mitten av 1950-talet. Det var kallt det året, det snöade på midsommar i Ankarede. Jag minns att förr i tiden var det en sommarmässa och en höstmässa i Ankarede.

Einar Johansson berättar
Ett av mina första större framträdanden var inför en stor publik i Ankarede, även om det inte var ett planerat och inbokat uppträdande. Det var vid samma tidpunkt som ett annat evenemang skulle äga rum, så ni förstår att vi skulle underhålla »samma publik«, vilket medförde att mitt uppträdande fick att abrupt slut. Jag var bara sex år och älskade att sjunga, gärna på en scen och inför en folkmassa. Det var många samlade och på väg till kyrkan, så som det var tradition då. Självklart tog jag chansen att nå den samlade skaran av åhörare och ställde mig på stenmuren vid kyrkan och tog ton. Min repertoar var väl kanske inte den mest kyrkliga, om ni förstår, men publik fick jag! Då jag till min stora förtjusning underhållit min publik en stund, så kom prästen utfarandes från kyrkan för att hämta sina åhörare och i samma veva kom faster Anna och plockade ner mig från den pro-

visoriska scenen. Jag förstod inte varför det tog slut så hastigt – jag fick ju applåder. Detta gjorde kanske att jag fortsatte min bana som sång- och spelman många år framåt, även om jag inte tävlade med prästen om publiken någon fler gång.

Sakka Sparrock berättar
Jag minns första gången jag var i Ankarede, det var 1969, då hade jag och Per Gustav varit gifta i fem år. Det var en stor upplevelse att komma till Ankarede och få se så många samer på en och samma plats, med kyrkan i mitten. Och så lassokastningen, något sådant hade jag aldrig varit med om förut. Jag minns att det var en friluftsgudstjänst som Laura och Jakob Renander deltog i, för vi satt på tuvor och stubbar ute på backen. Det där att få se så många saemiengåetie på ett och samma ställe, det tyckte jag var stort!

Nog har det snöat i Ankarede på midsommar och det har också kommit hagelskurar. Men Ankarede ligger speciellt till, för det kan vara regn och rusk och oväder runt omkring, men just där kan det vara fint.

Sakka Nejne berättar
Det var många påhitt för att hindra folk från att fara hem ifrån Ankarede. Man skulle verkligen minnas att man hade varit där en hel midsommarhelg. Jag

minns speciellt en gång då vi skulle åka hem. På den tiden hade jag en folkvagn och den var väl inte så tung kanske. Vi hade packat bilen och var klara för hemfärd, men då var bilen borta. Några odygdiga hade lyft bilen och ställt den mellan gåetie och björken, och där var den fast! Det var många som stod och tittade på, skrattade och tyckte att det var roligt! Vi kunde inte ens öppna dörrarna på bilen, så trångt var det och inte hittade vi bilnyckeln heller. Så det blev till att stanna kvar tills vi fick hjälp att lyfta upp bilen och fick tillbaka bilnyckeln så att vi kunde åka hem. Ja, sådana upptåg och hinder blev man utsatt för då man planerade att åka hem för tidigt.

Stig Åhrén berättar

Jag har alltid varit i Ankarede, kanske inte mitt första år i livet, men sen har jag besökt platsen vartenda år. Långt tillbaka, då gick man från Härbergsdalen och över till Ankarede. På den tiden fick man ropa på båt, för då fanns det ingen bro. Eller så tände man en eld på andra sidan, det fanns alltid någon som kom och hämtade. Det första jag gjorde när jag kom till Ankarede var att gå och hämta tjockmjölk i Blåsjön. Jag gick till Lundgrens, det är första gården i Blåsjön. Kanske fick jag låna en cykel någon gång, det vet jag inte. Men jag gick då dit och hämta den där tjockmjölken. Jag minns år 1956, då var det så mycket snö att det tog far och mor två dagar att gå till Ankarede. Det låg is på Sielken och de som bodde i Värjaren åkte skidor längs Värjarsjön när de for till Ankarede.

Förr så fortsatte midsommarhelgen till måndagen, för då hade folk mera tid. Ibland gjorde vi så att folk aldrig kom sig iväg. Jag minns en gång då vi bar bort bilen åt Sakka Nejne och Sjul Axel och ställde den mellan två granar. Där fick den stå till måndagen! Så det var mycket sådant där bus. Jag minns min moster och den hon var gift med. Han hade packat kappsäcken och gjorde sig i ordning. Då var vi där och rev upp säcken och kastade upp en handduk i en gran. En gång så låste vi in några från Norge i en kåta. Då några andra skulle hjälpa dem ut så fick de resa stegen och hålla på. Det var roligt att se på!

Ett tag höll Ankarede på att dö ut. Jag tror det var någon gång mellan åren 1957 och 1960, då var vi bara sex personer där. Det var min far, min mor, min bror Ingwar, jag och en kusin som var där med en bekant.

Thure Åhrén berättar

Det är många som har frågat mig om jag har skrivit ner det jag minns och har hört berättas om Ankarede. Men det har jag inte, för det är viktigt att vi håller den samiska berättartraditionen vid liv så att

den förs vidare. Vi samer har ett annat kommunikationssystem där vi berättar för varandra.

Det första jag tänker på är ungdomsåren och det andra, nu när man blivit äldre, är kontakten med alla som kom till Ankarede.

Det finns en plats i Ankarede som i folkmun kallas för Jokkmokksudden. Där brukade de som kom norrifrån och från Jokkmokk bo.

Ankarede det är samernas plats, inte någon annans.

Ulrica Parnedal berättar om ett minne för livet

Midsommaren i Ankarede 1995 blev ett minne för livet för mig och min familj, men troligtvis även för många andra besökare. Midsommarhelgen var precis som alla andra midsommarhelger i Ankarede, men natten mot söndag blev väldigt speciell, då min dotter Lajla föddes. Jag vaknade på söndagsmorgonen med känslan av att något var fel. Jag ropade till grannen i tältkåtan bredvid att han måste komma och vara barnvakt till mitt äldsta barn Isabell. Gick sedan iväg för att leta reda på min man. När jag fann honom gick vi mot parkeringen för att få tag i någon som kunde ringa till sjukvårdsrådgivningen. Men vi hann inte så långt förrän vi mötte Elin Klemetsson. Som tur var hade hon hittat en person som hade en

mobiltelefon och kunde ringa efter ambulansen. Elin sprang iväg och hämtade Ingrid Jåma, som jobbade inom sjukvården. Men mitt i allt detta, så hade Lajla redan tittat fram efter bara 45 minuter! Ingrid kom springandes och började hjälpa Lajla. Det kom fler människor som sprang hit och dit för att hjälpa till samt hämta saker. Så det blev en stor uppståndelse och sensation inne på området. Efter en stund kom äntligen ambulansen och vi fick åka ner till Gäddede på sjukstugan. Därefter vidare till Östersund i ambulanshelikopter, vi blev kvar på neurologavdelningen i tre veckor innan vi fick åka hem. Lajla föddes i vecka 33 och jag trodde aldrig att hon skulle ha så bråttom ut i världen.

Lajla Parnedal.

Barnens Ankarede

Barn och ungdomar mellan sex och arton år beskriver Ankarede med sina egna ord 2019

vänner
BARN
KYRKOGÅRD
roligt
Blåsjön
äventyr
MAKALÖST
gåetie
STUGOR
hundar
KOMPISAR
vatten
fantastiskt
bovtsh
vattenfall
SKÖNT
världens bästa plats!

giesie aalka
folkfest
mysigt
FIKA
JÅVNESÅHKOE
roliga saker
elda
TRADITION
LÅAVHT-GÅETIEH
få höra historier
MÖTESPLATS
buerie domtoe
voelpide råakedh
lassokastning
panta och samla burkar
att sitta i gåetien och elda
låavhth-gåetesne årrodh
gå runt om och kika vad som finns omkring
många människor som är glada
BUERIE ANKAREDESNE ÅRRODH

Gïelebiesie

Anne Laila Buljo Åhrén berättar om språk- och kulturläger för barn och ungdomar i Ankarede

Språk- och kulturlägret började som ett samarbete mellan Aktesne-projektet och Strömsunds kommun under midsommarhelgen 2013. Då började lägret till lunch på onsdag och varade till torsdag lunch, vi hade sång och lek som tema.

Detta var roligt för barnen. Under vintern pratade jag med barnen och eleverna om Ankarede och dom såg fram emot att få vara där med kompisarna. Samtidigt växte en tanke hos mig om att få samla alla mina elever och barn i förskolan till ett gemensamt läger. På grund av att barnen och eleverna bodde så långt ifrån varandra var det omöjligt att samla dem till en dag eller så.

När en tanke växer, så finns en vilja att genomföra saker. Jag lämnade mina tankar och idéer hos sameföreningen samt samiska samrådsgruppen i kommunen. Bollen rullade vidare och lägret som jag drömt om började tisdag 17 juni 2014. Alla barn och elever i Strömsunds kommun och sameföreningsbarn var inbjudna att delta. Det var lek och skoj fram till torsdag lunch 19 juni. Detta var något som barnen och eleverna uppskattade, därför blev det ett läger 2015 också.

2015 var det läger från måndag lunch 15 juni till torsdag lunch. Detta år fick jag Aanna Johansson Larsson som kollega. Detta var roligt för både de yngre och äldre barnen. Vi bakade gaahkoe, lagade mat, tävlade och slöjdade. Som avslutning gick vi på promenad till Lejarfallet.

2016 var det läger från måndag 20 juni till torsdag 23 juni, från lunch till lunch. Aanna var med som lägerledare även detta år, och vi hade också tre sommarjobbande ungdomar: Kai Johansson, Tova Johansson och Emma Krihke Larsson. Vi bakade, slöjdade, lagade mat och massor med annat roligt. Även detta år avslutades lägret med en promenad till Lejarfallet.

I alla år var vår gemensamma samlingsplats Aernie. Vi hyrde stugor för att bo i, men vi lärde oss att det var ingen bra ide när det började bli många barn i lägret. Så året efter satte vi upp låavhth-gåetieh att sova i. Efter första året med bestämda tider upptäckte jag att det var bättre med mottot: »vi äter när vi blir hungriga, sover när vi blir trötta« och det fungerade mycket bättre. Det har alltid varit viktigast att få vara tillsammans, att få vara i majoritet, att få leka och att få prata samiska.

Barnen fick vara tillsammans i flera dagar innan midsommarhelgen började, fick egna upplevelser av att vara tillsammans med andra samiska barn.

Jag fick min dröm uppfylld med att samla barnen till ett läger i Ankarede några dagar före midsommar och jag hoppas att barnen, eleverna och ungdomarna har goda minnen från lägeråren, för det har jag!

Gïelebiesie juni 2016.

Minngiebaakoeh

Mijjieh gegkiestibie dijjieh mijjen tjuetiejaepiej tïjjefeeledimmiem dåeriedamme Fröstegen-Hotagen saemiesiebrine, Åangkere jïh Frööstege. Mijjieh histovrijem jïh dan guhkies aerpiem lutnjeme Åangkeren bïjre gusnie saemieh tjåanghkenin jïh dovne saemiesiebrien histovrijen bïjre. Heevehtimmiegærjesne aajne soptsestimmieh gååvnesjh gaaltijistie tjaaleldh jïh dovne guvvieh jïh njaalmeldh soptsestimmieh.

Gieriesvoetine, aavojne jïh buerie åssjalommesigujmie vuejnebe guktie saemiesiebrie båetije beajjan Frööstegisnie edtja jieledh. Åangkere sjïere sijjie saemiej vaajmojne, mojhtesinie, ektievoetine, kultuvrine jïh gïeline. Fïerhten jaepien mijjieh saemieh vihth gieriesvoetine gaavnesjibie!

Åangkere joekoen sijjie mijjen vaajmojne!

Slutord

Vi hoppas att ni nu har följt med på vår hundraåriga tidsresa genom Frostviken-Hotagens sameförening, Ankarede och Frostviken. Vi har lyft historien och den långa traditionen om Ankarede som samisk mötes- och samlingsplats och även sameföreningens historia. I jubileumsboken finns personliga berättelser ur skrivna källor, liksom fotografier och muntliga berättelser.

Vi ser med kärlek, glädje och positivitet att sameföreningen kommer att fortsätta att leva kvar i Frostviken. Ankarede har en speciell plats i samernas hjärtan när det gäller minnen, samvaro, kultur och språk. Varje år är det alltid kära återseenden oss samer emellan!

Ankarede har en speciell plats i våra hjärtan!

Referenser

skrivna källor

Arnberg, M. Ruong, I. Unsgaard, H. 1997. *Jojk*. Sveriges Radios förlag: Stockholm.

Frostviken-Hotagens sameförening. *Frostviken-Hotagens sameförening 1919–1969. En festskrift utgiven med anledning av föreningens 50-årsjubielum*.

Nyström, C. 2012. *Ankarede – levande kyrkstad. Kunskapsunderlag 2011*. Rapport 2012:2. Jamtli. Östersund.

Permansson, P. 1928. *Engelska jägare i Frostviksfjällen*. Åhlén och Åkerlunds Förlag. Stockholm.

SET, Samefolkets egen tidning. Nr 1 1919, nr 4 1919, nr 3 1922, nr 3 1923, nr 3 1926, nr 3 1927, nr 3 1928, nr 3 1939, nr 3 1950, nr 3 1955, nr 12 1959, nr 8–9 1961, nr 8–9 1969, nr 9 1976, nr 8 1977.

Åhren, C. 2000. Ankarede. En samisk mötesplats.

muntliga källor

Anne Laila Buljo Åhrén
Aisa Engström, f. Kristoffersson
Einar Johansson
Birger Jonasson
Sakka Nejne
Ulrica Parnedal
Anders och Anna Persson
Sakka Sparrock
Stig Åhrén
Thure Åhrén

29 juni 1919

Frostviken-Hotagens sameförening bildades varvid följande personer ingå som medlemmar:

Anders Andersson
Sigrid Andersson, h.
Anna Andersson
Gotthard Andersson
Jonas Andersson
Junetta Andersson
Knut Andersson
Kristoffer Andersson
Anna Andersson, h.
Lars Andersson
Kristina Andersson
Lisa Andersson
Lisa Andersson, änk.
Mattias Andersson
Nils Otto Andersson
Torkel Andersson
Anders Borgström
Jonas Borgström
Brita Borgström, h.
Lisa Borgström
Anders Larsson
Anders Larsson d.y.
Anna Larsson, änk.
Anna Larsson, h.
Brita Larsson
Jonas Larsson
Per Hendrik Larsson
Hendrik Liljestrand
Gustav Mattsson
Lars M. Mattsson
Anna Mattsson, h.
Lisa Mattsson
Nils N. Nilsson
Kristina Nilsson, h.
Nils Johan Nilsson
Maria Nilsson
Jonas Nilsson
Anna Nilsson, h.
Maria Nordkvist, h.
Anna Persson
Daniel Persson
Kristina Persson
Anders Pålsson
Anna Pålsson, h.
A.P. Sivertsson
Anders Tomasson
Anna Tomasson, h.
Lars Aron Tomasson
Lars Tomasson
Sara Tomasson, h.
Axel Jonsson Vardo
Sigrid Vardo, h.
Sara Vardo
Ingrid Åhrén, änk.
Jonas Åhrén
Margareta Åhrén, h.
Nils Tyko Åhrén

Inför Frostviken-Hotagens sameförenings hundraårsjubileum i juni 2019 har en arbetsgrupp inom sameföreningen sammanställt denna bok som berättar om när och varför föreningen bildades. Du får också läsa om Ankaredes betydelse som samisk kyrkplats och samlingsplats samt ta del av minnesbilder från förr och fram till i dag.

FROSTVIKEN-HOTAGENS SAMEFÖRENING